

SPRÁVA Z 12. MEDZINÁRODNEJ KANTOVSKÉJ VEDECKEJ KONFERENCIE

Znakom každej kvalitnej univerzity sú tradičné medzinárodné podujatia, ktoré preukazujú nielen neúnavnú akademickú aktivitu a schopnosť univerzity spolupracovať s inštitúciami mimo domáceho prostredia, ale prezentujú i zmysluplnosť, aktuálnosť a atraktívnosť činnosti danej inštitúcie, čo potvrdzujú zahraniční hostia svojou účasťou na týchto podujatiach.

Medzi takéto podujatia patrí neodškriepiteľne i medzinárodná vedecká kantovská konferencia organizovaná tímom vedeckých pracovníkov z Inštitútu filozofie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, ktorá v dňoch 15. – 16. mája 2015 mala už svoje dvanásť pokračovanie. Ako súčasť grantového projektu *VEGA 1/0238/15 Kantove idey rozumu a súčasný svet* privítala významných vedeckých pracovníkov zo zahraničia (Nemecká spolková republika, Poľská republika, Ruská federácia), ako aj zo Slovenska.

Podujatie otvoril Lubomír Belás, ktorý v rámci svojho príhovoru spomenul doterajšiu bohatú spoluprácu s viacerými európskymi krajinami, významnú tradíciu tohto podujatia, jeho zmysel a smerovanie.

Následne sa ujal slova predseda *Kant-Gesellschaft* v Nemecku prof. Bernd Dörflinger z Univerzity v Triere, ktorý vystúpil s príspevkom *Právne a etické aspekty Kantovej idey mieru*. Podľa neho kantovský konečný mierový stav v podobe svetovej republiky sa konštituuje cestou morálnej motivácie ľudí, no jeho existencia sa udržiava primárne prostredníctvom právnych pohnútok jeho členov. Druhou rečníčkou bola zástupkyňa *Kant-Forschungsstelle* a redaktorka *Kant-Studien* Margit Ruffing z Univerzity Johanna Gutenberga v Mainzi, ktorá v príspevku *Kantov jazyk pravdovravnosti* poukázala na problém vnímania jazyka u Kanta, ktorý prepojila s jeho morálnou filozofiou a povinnosťou pravdovravnosti.

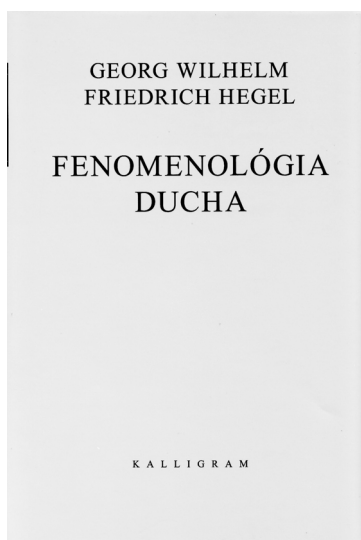
Druhé plenárne zasadnutie sprevádzali vystúpenia dvoch poľských profesorov, členov *Poľského kantovského tovarišstva* Mirosława Żelazneho a Tomasza Kupša z Univerzity Mikuláša Kopernika v Toruni. Prvý predstavil tému *Problém mravov vo svetle slovanských jazykov*, v ktorej poukázal na možné ťažkosti a odchýlky v preklade kantovských pojmov „morálka“, „etika“ a „mravy“ do slovanských jazykov. Druhý menovaný sa v príspevku *„Náboženský“ kontext Kantovej idey „večného mieru“* poukázal na prítomnosť filozofického chiliazmu v diele nemeckého mysliteľa už pred vydaním spisu *K večnému mieru* (1795), dokazujúci idey pacifizmu a odporu proti násilnej okupácii už v predošlej tvorbe nemeckého filozofa. Na treťom plenárnom zasadnutí vystúpil Dieter Hüning z Univerzity v Triere, taktiež člen nemeckej *Kant-Gesellschaft*, ktorý sa v príspevku *Kant a téza o „doux commerce“*. *O vzťahu obchodného ducha, práva a mieru v Kantovej filozofii dejín* pokúsil bližšie určiť špecifickú úlohu, ktorú zohráva „obchodný duch“ v Kantovej filozofii dejín i vo filozofii práva. Cieľom príspevku Kingy Kaškievicz z Univerzity Mikuláša Kopernika v Toruni *Chápanie „prekrásneho ducha“ podľa Fried-*

richa Schillera ako kritika Kantovej etickej povinnosti bolo ozrejmiť Schillerovu estetiku ako možnú kritiku etiky I. Kanta. Na záverečnom plenárnom zasadnutí dňa odzneli príspevky dvoch ruských odborníkov S. A. Nižnikova (*Antropológia Viktora Nesmelova a Immanuela Kanta: pro et contra*) a A. M. Orechova (*Sociálny obraz sveta vo filozofickej tvorbe I. Kanta*) z Ruskej univerzity Družby národov v Moskve. Prvý deň konferencie svojím referátom *Kantovo svetoobčianstvo a stoici* uzavrel Stephan Schlüter z Westfálskej Wilhelmovej univerzity v Münsteri.

Druhý deň konferencie bol venovaný príspevkom slovenských filozofov. Ľubomír Belás v príspevku *Kantova praktická filozofia v kontexte súčasnosti* predstavil možný spôsob aktualizácie Kanta na základe normatívneho potenciálu jeho praktickej filozofie, ktorý by mohol poslúžiť na posúdenie krízového stavu súčasnej spoločnosti. Na filozoficko-estetický význam Kantovej praktickej filozofie sa zamerala Jana Sošková s príspevkom *Medzi možnosťou a skutočnosťou umeleckej a estetickej praxe 20. storočia*, v ktorom poukázala na produktivnosť kantovských úvah vo vzťahu k umeleckej a estetickej praxi 20. a 21. storočia. Ďalšie plenárne zasadnutie otvoril Eugen Andreanský z Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach s príspevkom *Kantova teória humoru z pohľadu súčasných interpretácií*. Zaujímavú a zároveň inovatívnu tému zvolila Sandra Zákutná z hosťiteľskej univerzity, ktorá v referáte *Práca Štefana Tichého Philosophische Bemerkungen über das Studienwesen in Ungarn (1792) ako prvá reflexia Kantovej filozofie na Slovensku* poukazuje na dobový vplyv Kanta na myslenie slovenského profesora Štefana Tichého. K obohateniu konferencie prispela i Kristína Bosáková s príspevkom *Kantovský obrat v Gadamerovej hermeneutike*, v ktorom ponúkla inšpiratívnu komparáciu dvoch filozofických osobností a zároveň poukázala na významný vplyv nemeckého filozofa na myslenie 20. storočia. Záverečnú časť konferencie reprezentovali tri vystúpenia. Ako prvý predniesol svoj referát *Kant a sociálna kritika* Marek Stachoň z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, v ktorom, sledujúc problém sociálnej kritiky, načrel nielen do diela I. Kanta, ale ponúkol širší pohľad na túto tému (hľadisko K. Marxa, frankfurtskej školy a súčasné názory). Eva Zelizňaková si zvolila za predmet svojho článku *Povinnosť dôstojného života v Kantovom systéme práva*. Poukázala v ňom na hodnotu slobody ako práva, ktoré je nevyhnutné podporovať, ak chceme dosiahnuť dôstojný život. Peter Kyslan príspevkom *Multikultúrna výchova verus Kantova výchova k svetoobčianstvu* sa zameral na kritické zhodnotenie ambícií multikulturalizmu v podobe multikulturálnej výchovy na pozadí Kantovej idey kozmopolitizmu a pedagogickej teórie.

Možno konštatovať, že toto podujatie prinieslo opätovne širokú škálu zaujímavých a inšpiratívnych príspevkov, ktoré predstavili nielen šírku odkazu nemeckého filozofa Immanuela Kanta, ale preukázali aj jeho aktuálnosť pre súčasnosť. Kvalitná organizácia, ako aj fundovanosť prednášajúcich autorov potvrdila vysokú úroveň podujatia, ktoré na jednej strane nadviazalo na doterajšiu tradíciu, na strane druhej ponúкло dôvod na ďalšie bádanie a vedeckovýskumné aktivity orientujúce sa na dielo tohto nemeckého velikána.

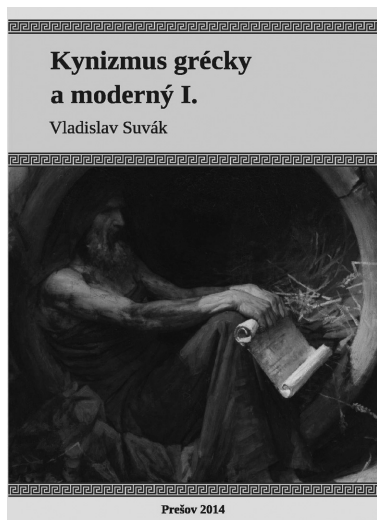
Kristián Stacho

Georg Wilhelm Friedrich Hegel: *Fenomenológia ducha*. Bratislava: Kalligram 2015, 573 s. Preložila Patrícia Elexová.

Fenomenológia ducha je najvýznamnejším produktom Hegelovho tzv. jenského obdobia (1801 – 1807), hoci mnohí komentátori (vrátane niektorých súčasných) by dodali, že toto dielo predstavuje vrchol nielen tohto obdobia, ale Hegelovej filozofickej tvorby vôbec. Hegel sa vo *Fenomenológii ducha* snaží reflektovať a svojím osobitým spôsobom riešiť mnohé filozofické problémy, ktoré patria medzi tie najdiskutovanejšie aj v súčasnej filozofii. Jeho dialektické myslenie nenecháva nikde kameň – od epistemológie a filozofie vedy cez etiku, sociálnu a politickú filozofiu, filozofiu umenia a filozofiu náboženstva až po ontológiu a metafyziku. Čo je však jadrom Hegelovho dialektického prístupu? Z hľadiska riešenia filozofických otázok je to taký prístup, ktorý počíta s tým, že v mnohých prípadoch riešenie problému nespočíva v zaujatí tej či onej pozície, ale skôr v identifikovaní problematických bodov v pojmovom inštrumentárii sváriacich sa strán a v následnom integrovaní prvkov z oboch strán. S tým úzko súvisí

to, že u Hegela možno nájsť aj isté prvky „terapeutického“ chápania filozofie. Ako hovorí jedna z jeho poznámok, zachovaná v jeho zápisníku: „Otázky, ktoré sa filozofii nedarí zodpovedať, sa zodpovedajú tým, že pochopíme, že by takto vôbec nemali byť kladené.“ Pri štúdiu Hegelovej *Fenomenológie ducha* si naplno uvedomíme a aj v jednotlivých detailoch spoznáme, do akej miery hegelovské myšlienkové dedičstvo zasiahlo do tých najvýznamnejších filozofických koncepcií za posledných dvesto rokov.

Vladislav Suvák: *Kynizmus grécky a moderný I*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej Univerzity 2014, 123 s.

Učebnica *Kynizmus grécky a moderný I.* je uvedením do štúdia antického kynizmu. Hlavným zámerom knihy je historické a systematické vymedzenie kynizmu, t. j. širokého myšlienkového hnutia, ktoré bolo počas antiky najpopulárnejším propagátorom sókratovského spôsobu myslenia a života. Prvá časť („Kynizmus ako kultúrne hnutie“) sa pokúša o vymedzenie kynizmu z hľadiska jeho historického vývoja. Druhá časť („Diogenés: etika bez morálky“) sa snaží o systematickejšie uchopenie kynizmu ako spôsobu myslenia a štýlu života. Lívia Flachbartová pripojila k učebnici orientačné témy seminárov, ktoré načrtávajú pestrú paletu tém súvisiacich s antickým kynizmom.